

เศรษฐกิจภาคประชาชนในประเทศไทย

Civil Economy in Thailand

จิตติมนต์ วิฑูภาสกาญจน์¹ และธันย์พัทธ์ ไคร้วานิช²

วันรับ: 1 กันยายน 2565 วันแก้ไข: 26 กันยายน 2565 ยอมรับ: 19 ตุลาคม 2565

บทคัดย่อ

การศึกษาเศรษฐกิจภาคประชาชนของพลเมืองดิจิทัล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นพลเมืองดิจิทัล และลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจภาคประชาชนในประเทศไทย การศึกษาในครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) ด้วยช่องทางแบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) ผ่าน Google Form จำนวน 478 ราย และถูกนำไปวิเคราะห์ด้วยความสัมพันธ์ของตัวแปรด้วยสถิติแบบ (Analysis of Covariance: ANCOVA) เนื่องจากเป็นการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวแปรอิสระ 1 ตัวหรือมากกว่า และกลุ่มตัวแปรตามหนึ่งตัว ผลการวิจัยพบว่า อาชีพ และอายุมีผลต่อเศรษฐกิจภาคประชาชน และเครื่องมือสื่อสารออนไลน์ไม่มีผลต่อเศรษฐกิจภาคประชาชน โดยปัจจัยด้านอายุ และอาชีพ ส่งผลต่อรายได้ที่มากขึ้นตามช่วงอายุ และตามประเภทของกลุ่มอาชีพ ทำให้รายได้มีความมั่นคงที่จะสามารถจัดสรรทั้งทางด้านเวลา รวมถึงรายได้ เพื่อมีดำเนินกิจกรรมที่เป็นส่วนร่วมกับภาคประชาสังคมได้มากยิ่งขึ้น จากผลการทดลองที่ได้ทำให้มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรส่งเสริมอาชีพเพื่อชุมชนโดยอาจรวมกลุ่มประชาชนตามความสนใจให้สามารถจัดตั้งธุรกิจเพื่อสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนและสังคม รวมถึงควรส่งเสริม สนับสนุน สร้างความรู้ความเข้าใจ และข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ จากการศึกษาครั้งนี้ไม่ได้มุ่งเน้นถึงวิสาหกิจชุมชนที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจภาคประชาชน ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป การศึกษาผลกระทบของวิสาหกิจชุมชนที่มีต่อเศรษฐกิจภาคประชาชนยังจะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจได้ลึกซึ้งมากขึ้น

คำสำคัญ: เศรษฐกิจภาคประชาชน, พลเมืองดิจิทัล, วิสาหกิจชุมชน

¹ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

² คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

Abstract

The purpose of this research is to investigate the demographic characteristics and digital citizenship knowledge that influence the people's economy. A convenient sampling method was used in this study. Data were collected from 478 samples via an online questionnaire via Google Form. The data were analyzed using statistical correlation of variables (Analysis of Covariance: ANCOVA), which analyzes the differences between groups of one or more independent variables and a group of variables by one. The findings revealed that occupation and age have an impact on the economy of the people's sector, but online communication tools have no impact on the economy of the people. Age and occupation factors influence income, which rises with age and by occupation group, ensuring income stability that can be allocated both in terms of time and income to more civil society activities. As a result of the experiments, policy recommendations have been developed to promote community-based occupations by possibly uniting people based on interests in order to establish a business to support community and social activities. This study did not focus on community enterprises that affect the economy of the people's sector. For further research, it is recommended to investigate the impact of community enterprises on people's economies, which may lead to a greater depth of knowledge and understanding.

Key words: Civil Economy, Digital Citizen, Community Enterprise

1. บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของประชาชน เห็นได้จากการปริมาณผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตที่เพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี โดยในปี 2021 สถิติการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยสูงขึ้นร้อยละ 17.1 จากปีก่อน ทำให้พฤติกรรมและบริบทของสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป ทั้งด้านเศรษฐกิจซึ่งเกิดกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กับการผลิต การบริโภค การซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้ารวมถึงบริการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์ในแต่ละยุคสมัย โดยมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการบริโภค ซื้อ ขาย แลกเปลี่ยนสินค้าและบริการออนไลน์ โดยตลาดสินค้าบริโภคของคนไทยนั้นการซื้อขายทางออนไลน์รวมกันเป็นมูลค่ากว่า 614,000 ล้านบาท เป็นตัวเลขที่โตอย่างก้าวกระโดดจากปีก่อนหน้าถึงร้อยละ 77.5 และด้านสังคมมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อค้นหาข้อมูล ติดตามข้อมูลข่าวสาร รวมถึงกิจกรรมต่างๆ เนื่องจากเป็นช่องทางที่ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว (Kemp, 2022)

จากการใช้งานเทคโนโลยีดังกล่าวจะเห็นได้ว่ากิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมบนโลกแห่งความเป็นจริงและโลกเสมือนเกิดขึ้นควบคู่กันไป ส่งผลต่อประชาชนที่ต้องมีบทบาทเป็นทั้งพลเมืองของสังคม และพลเมืองดิจิทัล กล่าวคือ การเป็นพลเมืองของสังคมนั้นนอกจากการดำเนินชีวิตประจำวัน พร้อมกับการหารายได้ครัวเรือนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในกระแสการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจ (Circular Flow) หรือ วงจรเศรษฐกิจ (Economic Flow) ที่ประกอบด้วย ภาคเศรษฐกิจที่สำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ ภาคครัวเรือน ภาคธุรกิจ และภาครัฐบาล ประชาชนยังต้องมีส่วนรับผิดชอบต่อสังคมอย่างมีส่วนร่วมเพื่อดำเนินกิจกรรมใด ๆ ให้บรรลุผลตามที่มุ่งหวังไว้ รวมถึงการเข้าไปร่วมตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของประเทศชาติ เพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดต่อคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน (ปัญญา พันพอน, 2563) เช่น การบริจาค ทุนทรัพย์ การเป็นอาสาสมัคร การมีส่วนร่วมกับชุมชน การรักษาสีเขียวแวดล้อม เป็นต้น เพื่อให้สังคมมีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น นำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีของพลเมือง

จากรูรณ ประวันเน (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเมืองอัจฉริยะ โดยศึกษาผลกระทบที่เกิดจากกระบวนการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเมืองอัจฉริยะ และศึกษาการปรับตัวของประชาชนให้เข้ากับการเป็นพลเมืองอัจฉริยะ ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเมืองอัจฉริยะ เริ่มเกิดขึ้นเมื่อ

พ.ศ. 2556 โดยการพัฒนาเน้น 7 ด้าน ซึ่งได้แก่ 1) พลเมืองอัจฉริยะ 2) การดำรงชีวิตอัจฉริยะ 3) การศึกษาอัจฉริยะ 4) สิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ 5) เศรษฐกิจอัจฉริยะ 6) การคมนาคมขนส่งอัจฉริยะ และ 7) การบริหารจัดการอัจฉริยะ สำหรับผลกระทบที่เกิดจากกระบวนการเปลี่ยนแปลง พบว่าประชาชนมีโอกาสในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ประหยัดพลังงาน ทำให้ได้พลังงานที่สะอาด ลดค่าใช้จ่าย และภูมิทัศน์เมืองที่สวยงามยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สำหรับการปรับตัวของประชาชนขณะนี้ประชาชนส่วนใหญ่ที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นและวัยกลางคน ได้มีการปรับตัวในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ให้เข้ากับยุคสมัยและเทคโนโลยีที่กำลังจะพัฒนาในด้านต่าง ๆ เตรียมความพร้อมที่จะเป็นพลเมืองอัจฉริยะในอนาคต

ในขณะเดียวกันการเป็นพลเมืองดิจิทัล มีแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล พุดถึงความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อมีส่วนร่วมในสังคมเศรษฐกิจดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบและปลอดภัย การปฏิบัติเทคโนโลยี การสื่อสารได้เปิดโอกาสและหยิบยื่นความท้าทายใหม่ ๆ ให้กับพลเมืองดิจิทัล เราสามารถเข้าถึงข้อมูลโดยใช้ข้อจำกัดเชิงภูมิศาสตร์ เข้าร่วมชุมชนที่มีความสนใจร่วมกัน สร้างสรรค์แนวคิดใหม่ ๆ ในการแก้ไขปัญหา และทำให้เสียงของพลเมืองดังขึ้นในสังคม แต่เราก็ต้องเผชิญกับความเสี่ยงใหม่ ๆ เช่น การสอดแนมความเป็นส่วนตัว อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ดังนั้นเราในฐานะพลเมืองดิจิทัลจึงต้องตระหนักถึงโอกาสและความเสี่ยงในโลกดิจิทัล พัฒนาทักษะและความรู้ที่จำเป็นในโลกใหม่ และเข้าใจถึงสิทธิและความรับผิดชอบต่อโลกออนไลน์ (วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง, 2561) เพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งด้านเศรษฐกิจด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน และด้านความเป็นพลเมืองดิจิทัล นำไปสู่การศึกษาเศรษฐกิจภาคประชาชนในประเทศไทย

2. วัตถุประสงค์งานวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นพลเมืองดิจิทัลที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจภาคประชาชนในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรกับส่งผลต่อเศรษฐกิจภาคประชาชนในประเทศไทย

ขอบเขตในการศึกษา

การวิจัยเรื่อง “เศรษฐกิจภาคประชาชนในประเทศไทย” มุ่งศึกษากลุ่มตัวอย่างประชาชนในประเทศไทยอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพแล้ว ทำการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน พ.ศ. 2565 ซึ่งจะแบ่งเป็น 2 ขอบเขตดังต่อไปนี้

ขอบเขตด้านประชากร

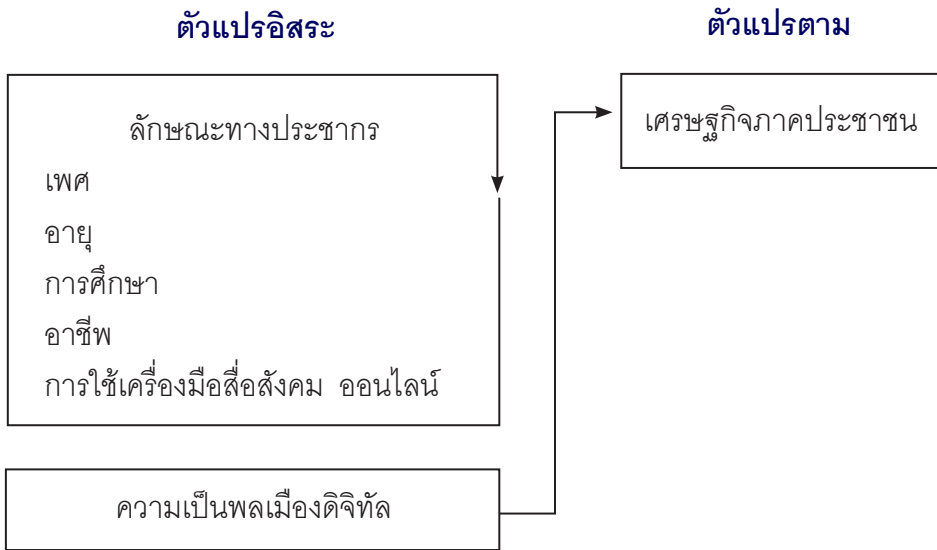
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ กลุ่มบุคคลที่มีสัญชาติไทย อายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี และเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพแล้ว โดยไม่ใช่นักเรียนหรือนักศึกษา จำนวน 400 คนขึ้นไป

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นการศึกษาความรู้ความเข้าใจความเป็นพลเมืองดิจิทัล ด้านนโยบาย ด้านคุณสมบัติที่ดีของพลเมืองดิจิทัล ด้านความปลอดภัยในการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล และเศรษฐกิจภาคประชาชนเกี่ยวกับผู้มีรายได้ที่มีส่วนร่วมกับภาคประชาสังคมด้านการบริจาคทุนทรัพย์ ด้านการเป็นอาสาสมัคร ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน และด้านการรักษาสິงแวดล้อม รวมถึงเศรษฐกิจภาคประชาชนซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ได้กำหนดค่านิยามเศรษฐกิจภาคประชาชน หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพซึ่งสามารถสร้างรายได้ครัวเรือนต่อเดือน โดยไม่ใช่ นักเรียน/นักศึกษา และมีการมีส่วนร่วมกับชุมชนหรือภาคประชาชน

กรอบแนวคิด

การศึกษาเรื่อง เศรษฐกิจภาคประชาชนในประเทศไทยสามารถสร้างกรอบแนวคิดได้ดังรูปต่อไปนี้

นิยามศัพท์

เศรษฐกิจภาคประชาชน หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพซึ่งสามารถสร้างรายได้ครัวเรือนต่อเดือน โดยไม่ใช่นักเรียน/นักศึกษา และมีความร่วมมือกับชุมชนหรือภาคประชาชน

ความร่วมมือภาคประชาสังคม หมายถึง การมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมทั้งรูปแบบการเสียสละเวลาหรือการเสียสละทุนทรัพย์ เพื่อพัฒนาให้สังคมเป็นไปในทางที่ดีขึ้น เช่น ด้านการบริจาคทุนทรัพย์ ด้านการเป็นอาสาสมัคร ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน ด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ช่วงอายุ 18 ปี ถึงปัจจุบันอย่างน้อยหนึ่งกิจกรรม

พลเมืองดิจิทัล หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลทั้งด้านนโยบาย ด้านความปลอดภัยในการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล และด้านใช้งานเพื่อสื่อสาร ค้นคว้าข้อมูลและทำธุรกรรมต่างๆ อย่างถูกต้องและเหมาะสม

3. การดำเนินงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire)

1) กลุ่มประชากร เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพที่สร้างรายได้ โดยเก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling)

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ส่วนที่ 1 แบบสำรวจข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมภาคประชาชน และส่วนที่ 3 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจความเป็นพลเมืองดิจิทัล

วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1) ทำการศึกษาเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจภาคประชาชน และความเป็นพลเมืองดิจิทัล

2) ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ที่ปรึกษา โดยอาจารย์ที่ปรึกษาจะพิจารณาขอบเขตของเนื้อหาและความเหมาะสมถูกต้องของเนื้อหา เพื่อให้ได้เครื่องมือในการวิจัยที่ครบถ้วนที่สุด แล้วจึงนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์

โดยมีผู้ตอบแบบสอบถาม 478 คน การใช้สถิติแบบ Analysis of Covariance : ANCOVA เนื่องจากการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวแปรอิสระ 1 ตัวหรือมากกว่า และกลุ่มตัวแปรตามหนึ่งตัว โดยตัวแปรอิสระที่ใช้นั้นมีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ เครื่องมือสังคมออนไลน์ที่ใช้ ตัวแปรร่วม ได้แก่ ความเป็นพลเมืองดิจิทัล ตัวแปรตาม ได้แก่ เศรษฐกิจภาคประชาชน

4. ผลการศึกษา

เศรษฐกิจภาคประชาชนในการศึกษาค้างนี้สามารถอธิบายได้ตามตารางที่ 1 รายได้ครัวเรือนต่อเดือนเฉลี่ย เท่ากับ 181674.163 นอกจากนั้นยังพบว่า ค่าคะแนนพลเมืองดิจิทัลเฉลี่ยเท่ากับ 6.45 ซึ่งเป็นตัวแปรร่วม (Covariance)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพลเมืองดิจิทัล และรายได้

	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ค่าคะแนนพลเมืองดิจิทัล	478	6.45	1.551
รายได้ครัวเรือนต่อเดือน	478	181674.163	562454.596
รวม	478		

จากตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 38.3 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างที่อายุ 25-34 ปี จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 33.7 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างที่อายุ 35-44 ปี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างที่อายุ 45 -54 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และที่น้อยที่สุดคือ กลุ่มตัวอย่างที่อายุ 55 ปีขึ้นไป จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 25 ปี	183	38.3
25-34 ปี	161	33.7
35-44 ปี	55	11.5
45 -54 ปี	53	11.1
55 ปีขึ้นไป	26	5.4
รวม	478	100.0

จากตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพลูกจ้างเอกชน จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 32.6 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพทำธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 31.0 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพอิสระ จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 22.2 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และที่น้อยที่สุดคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพวิสาหกิจชุมชน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลูกจ้างเอกชน	156	32.6
ทำธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	148	31.0
ประกอบอาชีพอิสระ	106	22.2
เกษตรกรรวม	60	12.6
วิสาหกิจชุมชน	8	1.7
รวม	478	100.0

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าความแปรปรวนของตัวแปรอิสระ โดยใช้วิธี Levene's Test of Equality of Error Variances มีความแตกต่างของค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่มของตัวแปรอิสระ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามข้อตกลงหรือมีการฝ่าฝืนข้อตกลง (Violation Assumptions)

ตารางที่ 4 แสดงความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยวิธี Levene's Test of Equality of Error Variances^{a,b}

		Levene	df1	df2	Sig.
		Statistic			
เศรษฐกิจภาคประชาชน	Based on Mean	11.815	21	456	.000
	Based on Median	4.744	21	456	.000
	Based on Median and with adjusted df	4.744	21	77.796	.000
	Based on trimmed mean	9.745	21	456	.000

Tests the null hypothesis that the error variance of the dependent variable is equal across groups.

a. Dependent variable: เศรษฐกิจภาคประชาชน

b. Design: Intercept + v2 + v4 + v2 * v4

จากตารางที่ 5 พบว่า อายุ อาชีพ มีผลต่อเศรษฐกิจภาคประชาชนในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญ 0.05 และยังสามารถอธิบายการอธิบายตัวแปรตาม โดยมีค่า R Squared = 0.199 นั่นคือ อายุ อาชีพ สามารถอธิบายเศรษฐกิจภาคประชาชนของพลเมืองดิจิทัลได้ ร้อยละ 19.9 นั่นเอง

ตารางที่ 5 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนโดยใช้วิธี Tests of Between-Subjects Effect

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F
Corrected Model	208479090159542a.750a	21	9927575721882.988	5.408
Intercept	107706324859074.480	1	107706324859074.480	58.674
อายุ	73928862559973.840	4	18482215639993.460	10.068
	53758844126083.950	4	13439711031520.988	7.321
อาชีพ	148353755200548.220	13	11411827323119.094	6.217
อายุ*อาชีพ	837066299876545.000	456	1835671710255.581	
Error	1158267815250000.000	478		
Total	1045545390036087.800	477		
Corrected Total	107706324859074.480	1	107706324859074.480	58.674

a. R Squared = .199 (Adjusted R Squared = .163)

จากตารางที่ 6 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) จำแนกตามอายุ มีความแตกต่างกันจำนวน 5 คู่ ได้แก่ คู่ที่ 1 อายุต่ำกว่า 25 ปีแตกต่างกับอายุ 25-34 ปี คู่ที่ 2 อายุต่ำกว่า 25 ปีแตกต่างกับอายุ 55 ปีขึ้นไป คู่ที่ 3 25-34 ปีแตกต่างกับอายุ 45-54 ปี คู่ที่ 4 25-34 ปีแตกต่างกับอายุ 55 ปีขึ้นไป คู่ที่ 4 อายุ 35-44 ปีแตกต่างกับอายุ 45-54 ปี คู่ที่ 5 อายุ 35-44 ปีแตกต่างกับอายุ 55 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) จำแนกตามอายุ

(I) อายุ	(J) อายุ	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
ต่ำกว่า 25 ปี	25-34 ปี	339658.4360*	146399.04574	.021
	35-44 ปี	284576.9001	208343.08779	.173
	45-54 ปี	-221072.8426	211344.05182	.296
	55 ปีขึ้นไป	-615051.0719*	283960.82659	.031
25-34 ปี	ต่ำกว่า 25 ปี	-339658.4360*	146399.04574	.021
	35-44 ปี	-55081.5359	211607.03419	.795
	45-54 ปี	-560731.2786*	214562.35208	.009
	55 ปีขึ้นไป	-954709.5079*	286364.18374	.001
35-44 ปี	ต่ำกว่า 25 ปี	-284576.9001	208343.08779	.173
	25-34 ปี	55081.5359	211607.03419	.795
	45-54 ปี	-505649.7427	260789.50241	.053
	55 ปีขึ้นไป	-899627.9720*	322457.14035	.005
45-54 ปี	ต่ำกว่า 25 ปี	221072.8426	211344.05182	.296
	25-34 ปี	560731.2786*	214562.35208	.009
	35-44 ปี	505649.7427	260789.50241	.053
	55 ปีขึ้นไป	-393978.2293	324404.18212	.225
55 ปีขึ้นไป	ต่ำกว่า 25 ปี	615051.0719*	283960.82659	.031
	25-34 ปี	954709.5079*	286364.18374	.001
	35-44 ปี	899627.9720*	322457.14035	.005
	45-54 ปี	393978.2293	324404.18212	.225

Based on observed means.

The error term is Mean Square (Error) = 1835671710255.581.

*. The mean difference is significant at the .05 level.

จากตารางที่ 7 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) จำแนกตามอาชีพ มีความแตกต่างกันจำนวน 5 คู่ ได้แก่ คู่ที่ 1 อาชีพลูกจ้างเอกชนแตกต่างกับอาชีพทำธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย คู่ที่ 2 อาชีพลูกจ้างเอกชนแตกต่างกับอาชีพเกษตรกรรม คู่ที่ 3 อาชีพลูกจ้างเอกชนแตกต่างกับอาชีพวิสาหกิจชุมชน คู่ที่ 3 อาชีพทำธุรกิจส่วนตัว/ค้าขายแตกต่างกับอาชีพประกอบอาชีพอิสระ คู่ที่ 4 อาชีพประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกับอาชีพเกษตรกรรม คู่ที่ 5 อาชีพประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกับอาชีพวิสาหกิจชุมชน

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) จำแนกตามอาชีพ

(I) อาชีพ	(J) อาชีพ	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
ลูกจ้างเอกชน	ทำธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	-478725.7450*	155468.04681	.002
	ประกอบอาชีพอิสระ	-26385.0387	170542.61635	.877
	เกษตรกรรม	-496723.7179*	205819.47151	.016
	วิสาหกิจชุมชน	-1285323.7179*	491147.72740	.009
ทำธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย	ลูกจ้างเอกชน	478725.7450*	155468.04681	.002
	ประกอบอาชีพอิสระ	452340.7063*	172397.34591	.009
	เกษตรกรรม	-17997.9730	207358.90561	.931
ประกอบอาชีพ อิสระ	วิสาหกิจชุมชน	-806597.9730	491794.82614	.102
	ลูกจ้างเอกชน	26385.0387	170542.61635	.877
	ทำธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	-452340.7063*	172397.34591	.009
เกษตรกรรม	ประกอบอาชีพอิสระ	-470338.6792*	218888.52448	.032
	วิสาหกิจชุมชน	-1258938.6792*	496766.16373	.012
	ลูกจ้างเอกชน	496723.7179*	205819.47151	.016
	ทำธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	17997.9730	207358.90561	.931
วิสาหกิจชุมชน	ประกอบอาชีพอิสระ	470338.6792*	218888.52448	.032
	เกษตรกรรม	-788600.0000	509954.40216	.123
	ลูกจ้างเอกชน	1285323.7179*	491147.72740	.009
	ทำธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	806597.9730	491794.82614	.102
ประกอบอาชีพอิสระ	เกษตรกรรม	788600.0000	509954.40216	.123
	วิสาหกิจชุมชน	1258938.6792*	496766.16373	.012
	ลูกจ้างเอกชน	1285323.7179*	491147.72740	.009

Based on observed means.

The error term is Mean Square (Error) = 1835671710255.581.

*. The mean difference is significant at the .05 level.

5. สรุปผลและอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากรศาสตร์ ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ และเครื่องมือสื่อสารออนไลน์ ซึ่งได้แก่ ไลน์ (Line) เฟสบุ๊ก (Facebook) อินสตาแกรม (Intragram) ทวิตเตอร์ (Twitter) ยูทูบ (Youtube) สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ อายุ และอาชีพมีผลต่อเศรษฐกิจภาคประชาชนในประเทศไทย ด้านประชากรศาสตร์หมวดอายุ และอาชีพ มีผลต่อเศรษฐกิจภาคประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรินทร์พูลผล และธัญย์พัทธ์ ไคว์วานิช (2564) ลักษณะด้านประชากรศาสตร์ที่มีผลและอิทธิพลต่อการปรับตัวทางเทคโนโลยีภายหลังโควิด-19: กรณีศึกษา นักศึกษา ในระดับอุดมศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดลวัฒน์ วงษ์จันทร์ และธัญย์พัทธ์ ไคว์วานิช (2562) การตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของพลเมืองยุคดิจิทัลนั้น ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อการตัดสินใจ ได้แก่ อายุและอาชีพที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทำธุรกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกศแก้ว เจริญวิริยะภาพ พินิจ ดวงจินดา และภาณุ ธรรมสุวรรณ (2545) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาสังคมในการสร้างเศรษฐกิจชุมชน : กรณีศึกษาจังหวัดพัทลุง พบว่า อายุ และอาชีพ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาสังคมในการสร้างเศรษฐกิจชุมชน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 อาจกล่าวได้ว่าปัจจัยด้านอายุ และอาชีพ ส่งผลต่อรายได้ที่มากขึ้นตามช่วงอายุ และตามประเภทของกลุ่มอาชีพ ทำให้รายได้มีความมั่นคงที่จะสามารถจัดสรรทั้งทางด้านเวลา รวมถึงรายได้ เพื่อมีดำเนินกิจกรรมที่เป็นส่วนร่วมกับภาคประชาสังคมได้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งการมีส่วนร่วมกับภาคประชาสังคมยังเป็นประโยชน์ในด้านธุรกิจในบางกลุ่มอาชีพได้อีกด้วย เช่น การทำ Corporate Social Responsibility (CSR) ซึ่งสามารถนำมาลดหย่อนภาษีได้ เป็นต้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นอกจากนั้นแล้วยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ประคอง สุคนธ์จิตต์และคณะ (2561) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งพบว่า ประชากรที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส สถานภาพทางสังคมต่างกัน มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชนแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และ ยังสอดคล้องกับการ

ศึกษาของ สุทาสินี นิยมเดช (2562) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยในการเลือกใช้ Mobile Payment ของผู้สูงอายุในประเทศไทย พบว่า ผู้สูงอายุมีความพร้อมในการก้าวเข้าสู่สังคมดิจิทัล ซึ่งสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุในการทำธุรกรรมทางการเงินหรือการเลือกซื้อสินค้าอย่างมาก ทั้งนี้หากภาครัฐ ภาคธุรกิจ ให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุง เพื่อสะดวกแก่การใช้งานและเป็นการเพิ่มฐานผู้ใช้งานจากผู้ที่ไม่เคยใช้บริการหันมาใช้บริการให้มากขึ้น สอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐที่ต้องการให้ประเทศขับเคลื่อนแบบเศรษฐกิจดิจิทัล และพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอีกด้วย

6. ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยที่พบว่าจึงสามารถกำหนดเป็นข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรส่งเสริม และสนับสนุนการเข้าถึงเครื่องมือสื่อสารออนไลน์ โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ที่มีความสนใจในการใช้สื่อออนไลน์ให้กับบุคลากรในชุมชนนี้ เพื่อใช้ประโยชน์ในการต่อยอดด้านการหารายได้ และสร้างการมีส่วนร่วมภาคประชาชนในชุมชน โดยอาจรวมกลุ่มประชาชนตามความสนใจให้สามารถจัดตั้งธุรกิจเพื่อสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนและสังคม อันจะสร้างความเข้มแข็งสำหรับชุมชนได้ ทั้งนี้ต้องรวมความหลากหลายของกลุ่มอายุเพื่อการเข้าร่วมกิจกรรมให้ครอบคลุมมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ จากการศึกษาครั้งนี้ไม่ได้มุ่งเน้นถึงวิสาหกิจชุมชนที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจภาคประชาชน ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป การศึกษาในประเด็นระยะเวลาการอยู่อาศัยในชุมชน และผลกระทบของวิสาหกิจชุมชนที่มีต่อเศรษฐกิจภาคประชาชน จะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจได้ลึกซึ้งมากขึ้น และการให้คำนิยามของคำว่า “เศรษฐกิจภาคประชาชน” ในการศึกษาครั้งต่อไปอาจเพิ่มเติมข้อมูลเชิงคุณภาพด้านการบริโภคของภาคเอกชนและประชาชน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- เกศแก้ว เจริญวิริยะภาพ, พินิจ ดวงจินดา และ ภานุ ธรรมสุวรรณ. (2545). *พฤติกรรม การมีส่วนร่วมของประชาสังคมในการสร้างเศรษฐกิจชุมชน: กรณีศึกษา จังหวัดพัทลุง*. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- จารุวรรณ ประวันเน. (2563). กระบวนการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเมืองอัจฉริยะ : กรณีศึกษาเทศบาลนครขอนแก่น. *วารสารการบริหารท้องถิ่น*, 13(3), 267-284.
- ชัยรัตน์ แสงเพชร. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในนาจาง อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์*. ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. รัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. (2563). *เศรษฐกิจไทยดีหรือไม่ดีกันแน่?? กระบวนทัศน์ใหม่ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคประชาชน*. สืบค้นจาก <https://econ.rsu.ac.th/econ/เศรษฐกิจไทยดีหรือไม่ดี-2/>.
- ดลวัฒน์ วงษ์จันทร์ และ ธันย์พัทธ์ ไคร์วานิช. (2562). ปัจจัยในการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ ของพลเมืองยุคดิจิทัล. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 8(2), 18-30.
- ปัญญา พันพอน, ธันย์พัทธ์ ไคร์วานิช และ เสาวลักษณ์ กิตติประภัสร์. (2563). *เศรษฐศาสตร์จุลภาค*. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ประคอง สุคนธ์จิตต์, สุันทา งามเดโช และ ดาวพันธ์ เฉลยพงษ์. (2561). การมีส่วนร่วม ของประชาชนการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการเศรษฐกิจ ชุมชน. *วารสารร่วมพฤษ*, 36(1), 181-200.
- วรินทร์ พูลผล และ ธันย์พัทธ์ ไคร์วานิช. (2564). *การปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัลภายหลัง โควิด-19*. การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ (Rangsit Graduate Research Conference: RGRC) ครั้งที่ 16 ปีการศึกษา 2564, 16, 2030-2042.
- สุทาสินี นิยมเดช. (2562). *การศึกษาปัจจัยในการเลือกใช้ Mobile Payment ของผู้สูงอายุ ในประเทศไทย*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Kemp, S. (2022). Digital 2022: Thailand. (ออนไลน์). สืบค้นจาก <https://datareportal.com/reports/digital-2022-thailand>.